

**YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ**

Esas No. 2010/3450
Karar No. 2010/10172
Tarihi: 19.10.2010

İlgili Kanun / Madde
818 .BK-/41

-
- ***İŞYERİ DEVRİ***
- ***İŞ KAZASI***
- ***DEVİR ÖNCESİ İŞ KAZASINDAN SORUMLULUK***

ÖZETİ:

Borçlar Kanununun 179. maddesi gereğince, bir mameleki veya bir işletmeyi aktif ve pasifleriyle birlikte devralan kimse, bunu alacaklılara ihbar veya gazetelerde ilan ettiği tarihten itibaren onlara karşı mamelekin veya işletmenin borçlarından sorumlu olur; şu kadar ki, iki yıl müddetle evvelki borçlu dahi yenisiyle birlikte müteselsilen sorumlu kalır; bu müddet muaccel borçlar için ihbar veya ilan tarihinden ve daha sonra muaccel olacak borçlar için de muacceliyet tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Borçlar Kanununun 179. maddesi içinde "müteselsil bir borç" vardır. Devir alan şirket, devir eden şirketin borçlarından ötürü sorumlu olduğu gibi iki yıl müddetle evvelki borçlu (devreden) dahi, yenisi (devralan) ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. Borçlar Kanununun müteselsil borçlara ilişkin 141. maddesine göre teselsülün yasa hükmünden doğduğu hallerde kamu düzeni söz konusu olacağından tarafların iradeleriyle teselsülün ortadan kaldırılması hükümsüzdür. Bu nedenle söz konusu müteselsil borç yasa hükmünden (Borçlar Kanunu md. 179'dan) doğduğundan, teselsülün kaynaklanan sorumluluğun dışlanması geçersizdir ve hukuki sonuç doğurmaz. Burada belirtilen sorumluluğun zamanı "devir anıdır." Devrin fiilen gerçekleştiği tarihte doğmuş ve nedeni vücut bulmuş borçlar bu sorumluluğun kapsamında kalmaktadır. İşletmenin devirden önceki borcunun naklinin kural olarak alacaklıya karşı hüküm ifade etmesi Borçlar Kanununun 173. ve 174. maddeleri gereğince alacaklının onayına bağlı ise de, Borçlar Kanununun 179. maddesi bu kurala bir istisna getirmiş, alacaklının rızasına gerek görülmeksizin borcun devir alana intikal ettiği kabul edilmiştir.

Öte yandan; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayan zararın ödetilmesine

ilişkin davalarda (tazminat davaları) öncelikle haksız zenginleşmeyi ve mükerrer ödemeyi önlemek için Kurum tarafından sigortalıya bağlanan gelirin peşin sermaye değerinin tazminattan düşülmesi gerektiği Yargıtay'ın oturmuş ve yerleşmiş görüşlerindedir. Diğer yandan, sigortalıya bağlanacak gelir ve hükmedilecek tazminatın miktarını doğrudan etkilemesi nedeniyle, işçide oluşan meslekte güç kayıp oranının hiçbir kuşku ve duraksamaya yer vermeksizin kesin olarak saptanması gerekir.

Davacı, iş kazası sonucu maluliyetinden doğan maddi ve manevi tazminat ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin reddine karar vermiştir.

Hükmün davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Osman Bülbül tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan soma işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, davacının iş kazası sonucu yaralanmasıyla ilgili olarak 10.000.00-TL manevi tazminat istemine ilişkindir. Husumet Sabancı Organize San.Böl., Naci Parmaksız Cad.. No: 19, Adana adresinde bulunan Eşiyok Sağlık Hiz.Tem.Amb.Tic. Sanayi Ltd. Şirketine yöneltilmiştir.

Mahkemece: olayın 28.1.2002 tarihinde olduğu, davalı şirketin 27.1.2004 tarihinde kurulduğu, şirket ortaklarının davacının işe giriş bildirgesinin verildiği Med-Tek isimli şirket ortaklarıyla aynı kişiler olmadığı, davalı şirketin Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketinin devamı olduğu yönünde yeterli kanıt elde edilemediğinden davanın husumet nedeniyle reddine karar verilmiştir.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden davacının 31.10.2000 ve 29.1.2003 tarihlerinde "Sabancı Organize San.Bölgesi, Naci Parmaksız Cad. No: 19 - Adana" adresindeki işyerinde işe girdiğine ilişkin iki adet işe giriş bildirgesinin 11.043374 işyeri nolu dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketi tarafından SGK' na verildiği, Ticaret Sicil Memurluğu tarafından adının değiştirildiğinin bildirildiği Med-Tek Medikal Tekstil İnş.San.ve Tic. Ltd. Şirketinin dava dışı bu şirketten farklı bir şirket olduğu, dosya içinde bulunan Adana 4. Noterliğince 014368 yevmiye no ile 21.04.2006 tarihinde düzenlenen vekaletnameden dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Tekstil Ambalaj San.ve Tic. Limited Şirketinin halen bu isimle tüzel kişiliğinin devam ettiğinin anlaşıldığı, şirket yetkilisinin Hikmet Atik olduğu ve adresinin "Yakapınar, Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi, Naci Parmaksız Cad., No:19, Adana" olduğu, davacının bu işyerinden 2000, 2001 ve 2003 yıllarında çalışmalarının bildirildiği, olayın SGK' na bildirilmediği. davalı şirketin ise 27.1.2004 tarihinde kurulduğu, şirket faaliyet alanının her türlü laboratuvar malzemesi, testler, cihazlar, kimyasal maddeler alım satımı, her türlü analiz cihazlarının pazarlanması. hastane, fabrika ve kontrol laboratuvarlarına yönelik cihaz, ekipman ve sarf malzemeleri satışı, her türlü tıbbi cihazı alet ve sarf malzemelerinin pazarlanması ve satışı, her türlü laboratuvar cihazı ve tıbbi ve cerrahi alet ve cihaz, analiz cihazının satış sonrası teknik servis ihtiyacını karşılayıp bu malzemelerin ithalat ve ihracatını yapmak, temizlik, ambalajlamak ve yükleme hizmeti vermek olduğu, ortaklarının Nazan Eşiyok, Suna Konyalı olduğu, avukata vekaletnamenin şirket yetkilisi olan, Nazan Eşiyok tarafından verildiği, davalı şirketin merkez adresinin davacının çalıştığı işyeri adresi ile aynı olduğu, Nazan Eşiyok'un davalı şirketin kumcu ortağı olduğu halde dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketine ait 1104337401 nolu işyerinden 12.4.2001 tarihinden 2009 yılı sonuna kadar sigortalı olarak çalışmalarının SGK'na bildirildiği, Çalışma Bakanlığınca olay nedeniyle tahkikat yapıldığı, ancak soruşturma evrakının mahkemece getirilmediği, davacının dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketine karşı işçilik alacaklarının tahsili istemi ile açtığı Adana 1. İş Mahkemesinin 2004/311 Esas nolu dosyasında görülen dava sonucunda verilen kararın icraya konması üzerine dava dışı şirketin borçlu olduğu paraya karşılık icraya sunulan çekleri ve düzenlenen belgeyi Med-Tek

Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketi adına şirket yetkilisi olarak Nazan Eşiyok'un imzaladığı, zabıtaca düzenlenen 16.3.2009 tarihli tutanakta davalı şirketin dava dışı Med-Tek Limited Şirketinin taşeron işlerini yaptığının bildirildiği, davacının tek kullanımlık sağlık malzemesi üretilen ve satılan işyerinde overlok işçisi olarak alınıp maske biye takma makinesinde çalışırken iş kazası geçirdiği ve dava dilekçesinde işverenin ismini değiştirerek Eşiyok Sağlık Malzemeleri Tem. Amb.Tic. ve San. Ltd. Şirketi adını aldığını ileri sürdüğü, davalı şirketin avukatları ile dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketinin avukatlarının aynı olduğu görülmektedir.

Borçlar Kanununun 179. maddesi gereğince, bir mameleki veya bir işletmeyi aktif ve pasifleriyle birlikte devralan kimse, bunu alacaklılara ihbar veya gazetelerde ilan ettiği tarihten itibaren onlara karşı mamelekin veya işletmenin borçlarından sorumlu olur; şu kadar ki, iki yıl müddetle evvelki borçlu dahi yenisiyle birlikte müteselsilen sorumlu kalır; bu müddet muaccel borçlar için ihbar veya ilan tarihinden ve daha sonra muaccel olacak borçlar için de muacceliyet tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Borçlar Kanununun 179. maddesi içinde "müteselsil bir borç" vardır. Devir alan şirket, devir eden şirketin borçlarından ötürü sorumlu olduğu gibi iki yıl müddetle evvelki borçlu (devreden) dahi, yenisi (devralan) ile birlikte müteselsilen sorumlu olur. Borçlar Kanununun müteselsil borçlara ilişkin 141. maddesine göre teselsülün yasa hükmünden doğduğu hallerde kamu düzeni söz konusu olacağından tarafların iradeleriyle teselsülün ortadan kaldırılması hükümsüzdür. Bu nedenle söz konusu müteselsil borç yasa hükmünden (Borçlar Kanunu md. 179'dan) doğduğundan, teselsülden kaynaklanan sorumluluğun dışlanması geçersizdir ve hukuki sonuç doğurmaz. Burada belirtilen sorumluluğun zamanı "devir anıdır." Devrin fiilen gerçekleştiği tarihte doğmuş ve nedeni vücut bulmuş borçlar bu sorumluluğun kapsamında kalmaktadır. İşletmenin devirden önceki borcunun naklinin kural olarak alacaklıya karşı hüküm ifade etmesi Borçlar Kanununun 173. ve 174. maddeleri gereğince alacaklının onayına bağlı ise de, Borçlar Kanununun 179. maddesi bu kurala bir istisna getirmiş, alacaklının rızasına gerek görülmeksizin borcun devir alana intikal ettiği kabul edilmiştir.

Öte yandan; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayan zararın ödetilmesine ilişkin davalarda (tazminat davaları) öncelikle haksız zenginleşmeyi ve mükerrer ödemeyi önlemek için Kurum tarafından sigortalıya bağlanan gelirin peşin sermaye değerinin tazminattan düşülmesi gerektiği Yargıtay'ın oturmuş ve yerleşmiş görüşlerindedir. Diğer yandan, sigortalıya bağlanacak gelir ve hükmedilecek tazminatın miktarını doğrudan etkilemesi nedeniyle, işçide oluşan meslekte güç kayıp oranının hiçbir kuşku ve duraksamaya yer vermeksizin kesin olarak saptanması gerekir.

5510 sayılı Yasanın 13. maddesinde iş kazasının, 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 nci madde kapsamında bulunan sigortalılar bakımından bunları çalıştıran işveren tarafından o yer yetkili kolluk kuvvetlerine derhal ve Kuruma en geç kazadan sonraki üç işgünü içinde iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile bildirilmesinin zorunlu olduğu, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde iş kazasının öğrenildiği tarihten başlayacağı. Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gereğince, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık İş Müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yapılabileceği, 5510 sayılı Yasanın 18 nci maddesinde ise Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması şartıyla; iş kazası nedeniyle iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verileceği, 19 ncü maddesinde iş kazası sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık Kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az %10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanacağı bildirilmiştir.

Dosyadaki delillerden; dava dışı Med-Tek Kullanımlık Sağlık Ürünleri Limited Şirketinin gerçekte çalışanı ve sigortalısı olan Nazan Eşiyok'un aynı adreste davalı şirketi kurduğu, her iki şirket arasında organik bağ bulunduğu anlaşılacakla bu durumda yapılacak iş; davalı şirketin dava dışı şirkete ait işyerinde kurulu işyeri bulunup bulunmadığının "SGK' dan, Vergi Dairesinden, işyeri ruhsatının alınabileceği Belediyeden araştırmak, her iki şirketin birbirlerine faturalı iş yapıp yapmadıklarını ticari defterlerinden belirlemek, davalı şirketin dava dışı şirkete ait ticari işletmenin bir bölümünü devraldığı sonucuna varılması halinde Çalışma Bakanlığınca yapılan tahkikatla ilgili evrakı istemek, davacıya iş kazasını SGK Başkanlığına ihbarda bulunmak üzere önel vermek ve SGK' ca yapılan tahkikat sonucunu bekleyerek çıkacak sonuca göre davalı şirketin devralan şirket olarak devirden önceki bir

tarihte meydana gelen iş kazası sonucu davacının gerçekleşen manevi tazminat alacağından sorumlu olduğunun kabulüyle" bir karar vermektir.

"Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular gözetilmeksizin, hatalı değerlendirme ve eksik inceleme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacının bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 19.10.2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.